
Wat uit as herrijst...

TEKST: MIEKE DE WIT • BEELD: ZOLTAN STERN

Ik was 18 toen ik *Bidden wij voor Owen Meany* van John Irving las. Het boek maakte een grote indruk op mij. Op een dag was het voor Owen Meany helder: alles wat hij in zijn jonge leven had geleerd en zou leren, de bizarre ervaringen en avonturen die hij meegemaakt had en nog zou ervaren, ze zouden leiden tot één belangrijke daad. Een daad die zin aan zijn leven zou geven. In het verlangen naar houvast, dat zo bij de puberleeftijd kan horen, kon ik me er destijds helemaal in vinden.

Jaren later, op 2 maart 2010, trof deze ervaring me nog veel dieper. Alles wat ik vóór deze dag had geleerd, ervaren en doorstaan, leek voor dit moment bestemd geweest. Mijn verlatingsangst, degelijk opgebouwd in de jaren achter me, mijn snelle waarneming en mijn kunstzinnige vaardigheden, ze stonden ten dienste van wat er toen gebeurde. Het was de dag dat mijn man Ronald Noij, vader van onze drie kinderen, plotseling overleed. Ronald werd 45 jaar. Vanaf onze vroege twintiger jaren waren we samen geweest in het studeren, onze eerste banen, onze verre reizen en vooral het starten van een gezin, de geboorten van onze drie kinderen. Door een dwalende bloedprop na een relatief onschuldige meniscusoperatie kwam daar zomaar ineens een einde aan. Toen de vier artsen die dinsdagochtend de familiekamer in het ziekenhuis binnen liepen, hoefden ze niets te vertellen. Mijn naïeve hoop dat alles

goed zou komen, verdween in één klap: Ronald was dood. Het kwam hard binnen en was tegelijkertijd moeilijk te bevatten. Het meest onwezenlijke volgde 20 minuten later, toen we Ronalds levenloze lichaam zagen in het kamertje ernaast. Ik kan nog voelen hoe ik aarzelde die drempel over te gaan en hem dood te zien, te voelen, mijn kinderen hetzelfde zien doen, en zo het lot te bestendigen.

En toch, die dag was er dood, maar ook geboorte. Wedergeboorte. Er ontwaakte een kracht in mij die zo sterk was, dat hij licht bracht dat de duisternis deed verbleken. Zoiets had ik nog niet eerder ervaren. Het bleef bij me voor de duur van een week, tot aan Ronalds begrafenis. Ik wist precies wat te zeggen, precies wat te doen. Mijn overlevingsinstinct draaide op volle toeren. De weken en maanden erna was er veel boosheid, afgewisseld met paniek en verdriet. Met moede-

loosheid als we weer met vier aan tafel zaten. Als de auto op de oprit stond en mijn eerste gevoel was *Ronald is thuis*. Ik zat met vragen: hoe voed ik de kinderen alleen op? Hoe leid ik zelf een leven? Hoe kan ik stilstaan in rouw en niet verzwoegen raken door wanhoop en verdriet? Ik voelde een grote drang naar het scheppen van beelden. Mijn handen wilden aan het werk en hebben een groot deel van mijn rouw vormgegeven. Mijn verhalen en gedichten namen een ander deel voor hun rekening. Het voelde krachtig mijn leven in eigen hand te nemen en te doen wat ik dacht dat nodig was. En ja, dat verschilde wel van de manier waarop ik dat met Ronald ooit deed. Ik maakte nieuwe vrienden, ging er alleen op uit. Zo gaf ik mijn nieuwe leven vorm en leerde voelen wat ik nog meer wilde ontdekken. Voor het eerst in mijn leven voelde ik me allerminst alleen in het zelf doen. Maar de wedergeboorte kwam ook met een schuldvraag. Mag ik hier wel zijn nu Ronald er niet meer is? In onze jonge jaren hadden Ronald en ik elkaar beloofd dat, mocht een van ons vroeg overlijden, de ander dan vol het leven mocht leven. Voor de kinderen was dat een stuk lastiger. Want een

nieuw leven leven en daar zelfs van genieten, dan zouden we Ronald kunnen vergeten. Huidhonger was voor mij ook een behoorlijke trigger voor schuldgevoel. Maar de allergrootste was opnieuw verliefd worden. Want wat Ronald en ik elkaar ook beloofd hadden, voor de kinderen was het lastig een nieuwe man in mijn leven te aanvaarden. Hoezeer ze het me ook gunden, in de praktijk raakte het vol het verlies van Ronald. En daar raakte ik mezelf behoorlijk kwijt. Het geringste beetje schuldgevoel bracht me onmiddellijk in een spa-gaat. Mag ik trouw zijn aan mezelf? Of dien ik mijn kinderen en zet ik mijn gevoelens in de wacht? En verliefd werd ik. Op een mooie

lentedag maakte ik kennis met Fenno. Het was alsof ik een oude ziel ontmoette, bij wie ik mag zijn die ik ben. Ik had het gevoel thuis te komen. Ons samenzijn bracht een roerige tijd voor de kinderen, die ieder hun eigen tijd en pad nodig hadden om de scherpe rouw te nemen en zelf een nieuw leven te starten. Bij elke bijzondere levensgebeurtenis is er nog altijd het gemis van Ronald. Het mooie is, hoe ouder de kinderen worden, des te meer ik voel en ervaar dat Ronald bij ons is. In de wijze waarop onze dochter Hanan haar teksten schrijft, hoor ik Ronald. Zoals Yaël, onze oudste zoon, zijn bierglas heft met anderen, zie ik Ronald. In het plezier dat onze jongste zoon Yorán in een groep strooit, vind

ik Ronald. In de kleinste dingen waar ik zo van houd.

Ieder van ons heeft een diep verlangen naar werkelijk contact en jezelf kunnen zijn. Precies zoals me jaren geleden zo duidelijk werd in het boek *Bidden wij voor Owen Meany*. Voorbij de vorm en de maskers, op zoek naar je essentie. Vol in het nieuwe leven staan. Daar is moed, vastberadenheid en humor voor nodig. Om de wedergeboorte te koesteren en te vieren, probeer ik het leven vol te leven en daarin mijzelf helemaal mee te nemen. Met al mijn licht- en schaduwkanten. En dat begint ook hier, met dit artikel in de Vuurvogel. Want wat uit as herrijst is vruchtbaar. 🌱